

МИ ВСІ ВІРИМО У ПЕРЕМОГУ УКРАЇНИ!

Щецінський університет та Інститут політичних наук і безпеки святкують цьогоріч своє 40-річчя. У святковій розмові доктор Дорота Ковалевська – уповноважена до справ України розповідає про діяльність університету у справі підтримки українців. Тішить, що ця підтримка й надалі є неохитною.

Доктор Дорота Ковалевська – уповноважена до справ України Щецінського університету

– Пані Дорото, 28 лютого 2022 року Вас було призначено уповноваженою з питань допомоги Україні. Які були Ваші обов'язки?

– Можна сказати, що спектр моєї діяльності був дуже різноманітний. Упродовж трьох років кривавої російської агресії і масштаби, і характер діяльності постійно змінювалися. Я дуже рада, що ніколи не діяла одна – в нашій академічній спільноті ми функціонуємо як єдиний організм, як родина. Завжди було чийсь плече поруч.

Деякі справи, з якими доводилося мати справу, були дуже делікатними, дуже особистими. Але досвід у сфері допомоги показує: не існує безвихідних ситуацій. Перші пів року, особливо перший квартал після призначення на посаду, були надзвичайно інтенсивними. Ще до того, як на рівні держави були введені нормативні рішення, ми в університеті діяли інтуїтивно, вчилися міжінституційно організовувати допомогу. Я зустрічалась з іншими повноважними, брала участь у засіданнях кризових штабів. Найголовнішим було діяти «тут і зараз» та підтримувати одне одного. Я постійно була на зв'язку.

Думаю, що на моє призначення вплинула майже 15-річна діяльність на користь української меншини в Щеціні. Уже 25 лютого 2022 року ми разом з Яном Сирником, го-

ловою Щецінського відділення Об'єднання українців у Польщі, створили Комітет допомоги Україні, який складався з 11 секцій: освітньої, психологічної, перекладацької, правової тощо. Ми могли ефективно працювати, бо колеги з університету фахівці ділилися знаннями та допомагали.

Моя допомога стосувалася підтримки українських студентів у Щеціні та їхніх родин, які прибули після 22 лютого. Я брала участь у процесах набору, допомагала в організації заходів, створенні та роботі Навчального пункту для дітей з України при Щецінському університеті.

Я дуже тішуся, що завдяки зусиллям колеги Бартоша Крефти наш пункт безперервно працює. Торік ми отримали фінансування на функціонування цього особливого місця. Завдяки Фонду наші наймолодші громадяни можуть не лише навчатися й гратися, а й мають забезпечене повноцінне харчування та різноманітні активності та розваги.

Важливою частиною моєї роботи є представлення Ректора Щецінського університету д-ра габ. проф. Вальдемара Тарчинського під час подій, дебатів, науково-культурних заходів. Я намагаюся якнайкраще виконувати свою функцію й бути всюди, де потрібна.

Як академічна спільнота Щецінського університету долучилася до гуманітарної допомоги Україні?

Ми від перших хвилин включилися у допомогу на багатьох рівнях. Гуманітарна допомога реалізовувалася у двох напрямках. З одного боку – ми були готові до багаторівневої підтримки осіб, які прибули до Щеціна після 24 лютого 2022 року, а з іншого – ми активно підтримували Щецінське відділення Об'єднання українців у Польщі, чия діяльність була зосереджена на відправленні допомоги в Україну ще від 2014р. Вже у перший тиждень після початку повномасштабної війни на сайті Щецінського університету з'явилася вкладка «US dla Ukrainy» польською та українською мовами. Це дозволило легко знаходити всю інформацію про підтримку для українських студентів: форми допомоги, набір, організовані збори як речей, так і фінансів – все в одному місці.

Щодо допомоги в самому Щеціні та регіоні – разом із Воеводою Західнопоморським ми облаштували спортивну залу для тимчасового розміщення 180 осіб одночасно. Пункт працював майже три місяці, де 24/7 ми приймали нових воєнних біженців.

З теперішньої перспективи я бачу, скільки зусиль вкладалося, аби люди, які чекали у залі на житло, відчували турботу, безпеку та мали хоча б мінімум приватності. За кожною особою, кожною дитиною, кожним дорослим – стоїть воєнна історія. Дуже важливо було не лише дати їжу чи одяг, але й – а може й передусім – обійняти, помовчати разом. Кожен жест мав значення. Кожна ніжність, кожна усмішка.

Працівники Інституту педагогіки зосередили свої дії на дітях і їхніх родинах під гаслом «Дітям з України». Вони збирали іграшки, канцтовари, їжу, одяг – сортували, пакували, доставляли туди, де це було потрібно, у тому числі й на територію України. У приміщенні інституту створили склад, де можна було взяти найнеобхідніше.

Доктор Дорота Ковалевська – уповноважена до справ України Щецінського університету з українськими дітьми з пункту навчання, створеного цим вишем у час російсько-української війни

Ми створили базу з понад 200 волонтерів, які були буквально всюди – на вокзалі, в залі на вул. Совінського, у пункті прийому на ал. Пястув. Студенти та викладачі долучилися до роботи в унікальному місці – Приватному дитячому садку «Маленька країна» для дітей з України, який відкрився всього за місяць і почав працювати 1 вересня 2022 року.

Колеги з університету організовували збірки не лише на факультетах, а й у своїх районах. Вони передавали необхідні речі, приймали біженців у свої домівки, організовували дозвілля, щоб хоча б трохи зняти психологічне напруження з українських гостей і відволікти від пережитих трагедій. Усі ми були волонтерами, для яких не існували ані поняття часу, ані втоми.

Я думаю, ми заряджали свої «життєві батарейки» відчуттям, що найважливіше – це допомога тим, хто її потребує. Нас вела людяність. Мар'ян Турський – видатний інтелектуал, в'язень Аушвіцу – завжди нагадував, як важливо не бути байдужими до іншої людини. Наша академічна спільнота гідно склала цей іспит.

– Який момент у співпраці з українською спільнотою був для Вас найзворушливішим?

– Важко назвати один момент. Було так багато хвилювань. Пам'ятаю різдвяну вечерю, яку організували студентки Гуманітарного факультету для учасників кур-

су польської мови. Вони самі приготували смачну вечерю, підготували художню частину. Запросили понад 80 осіб. Організаторки не були впевнені, чи всі прийдуть... Але коли гості почали прибувати, і ми змушені були доносити додаткові стільці – я бачила в їхніх очах щастя і сльози. Ми співали колядки польською й українською, їли страви, і почувалися як близькі люди. Було неймовірне відчуття спільноти.

Дуже зворушливими були також всі аукціони й збірки. У моєму і – Інституті політичних наук і безпеки – студенти створили власноручні художні роботи, які ми потім завзято розігрували між собою. Кошти з аукціону ми передали до Об'єднання українців у Польщі. Окрім плакатів, студенти зробили макет з трьома півтораметровими соняхами, пелюстки яких були в кольорах українського прапора. Кожен міг прикріпити до квітів свої побажання. Я дуже зворушилась, читаючи ці послання для України та її захисників. Соняхи досі стоять у секретаріаті нашого інституту і чекають на вашу Перемогу.

Також неймовірно емоційні – це виступи дітей у Навчальному пункті нашого університету. Особливо, коли вони співають «Червону калину». Я просто не можу стримати сліз.

– Яке значення для Вас має роль повноважної представниці до справ України та які маєте плани на майбутнє в цій сфері?

– Виконувати роль повноважної – для мене велика честь і привілей. За ці три роки я дуже багато чому навчилася, зустріла виняткових людей як у нашому університеті, так і серед студентів та працівників з України. Я намагаюся, щоб моя роль була помічною. Завдяки тому, що вже багато років співпрацюю з українською меншиною в Щеціні та регіоні, з громадськими організаціями, культурними інституціями та соціальними службами я могла швидше реагувати на виникаючі потреби й проблеми. Мені приємно бачити, що наша українська молодь та викладачі з України активно долучаються до життя університету, що вони ініціативні, не пасивні спостерігачі, а повноцінні учасники нашої спільноти.

Мої плани й надалі будуть повністю відповідати очікуванням керівництва університету. Вони також відображають зміни, що відбуваються, і потреби, які з'являються.

– Чи діють у Щецінському університеті студентські організації, що підтримують польсько-українську інтеграцію?

– Думаю, чудовим прикладом є науковий гурток українистики «Червона Рута», який офіційно розпочав свою діяльність зовсім нещодавно – 8 квітня 2025 року на Гуманітарному факультеті Щецінського університету.

Я надзвичайно рада, що опікуном гуртка стала виняткова пані редакторка, з якою я саме зараз і даю це інтерв'ю – д-р Мирослава Рудик. Вона є взірцем для наших студентів – і не лише з України. Від самого початку своєї роботи в нашому університеті вона веде передачі в академічному NiUS Радіо та опікується студентами, які створюють контент українською мовою.

У Щецінському університеті ми намагаємося залучати студентів до співпраці – на основі взаємодії, взаємного доповнення. Ми ставимо на інтернаціоналізацію, ставимося до всіх студентів на рівних умовах і прагнемо, аби вони почувалися частиною спільноти.

Маю задоволення навчати студентів з України. Це чудові, дуже амбітні люди. І хоча я знаю, як важко їм жити далеко від Батьківщини, родини, друзів і улюблених

мість – вони беруть активну участь у всіх аспектах академічного життя. Від нашого хору, спортивних секцій, університетського телебачення (UNIWIZJA) і радіо (NiUS Radio) – до участі в наукових гуртках, конференціях, мультикультурних днях та заходах для мешканців міста й регіону.

Зустріч ректора Щецінського університету проф. Вальдемара Тарчинського з українськими дітьми. Крайній на фото справа – проректор з фінансових питань проф. Яцек Батуг

– Чи могли б Ви розповісти про діяльність Інституту політичних наук і безпеки щодо освіти, науки та проблем, пов'язаних з війною росії проти України?

– Інститут політичних і безпекових наук вже майже 20 років співпрацює з науковими партнерами з України. До повномасштабної війни ця співпраця здебільшого зосереджувалась на науковій площині: спільні дослідження, семінари, конференції. Після 24 лютого 2022 року наші зв'язки розширились, однак ми були змушені перенести людські відносини у сферу дистанційної співпраці. Але ми не припиняємо спільні дослідження, конференції, публікації, хоча, на жаль, зараз здебільшого онлайн.

Під час урочистостей Щецінського університету. Зліва направо: д-р Дорота Ковалевська – уповноважена до справ України Щецінського університету, директор Інституту соціології проф. Мацей Ковалевський, директор Інституту політичних наук і безпеки проф. Томаш Чапєвський, керівниця пресслужби Щецінського університету Агнешка Лізак

З 2023 року, завдяки зусиллям директора інституту проф. Томаша Чапєвського та проф. Марціна Ожеховського ми видаємо двомовний журнал «Pomiedzy. Polsko-Ukraińskie Studia Interdyscyplinarne». Це суттєво підсилює обмін науковим досвідом між польськими та українськими дослідниками.

До речі, хочу також згадати про щорічне видання «Хроніка Щеціна», яке ми готуємо в інституті на замовлення міської влади з 2017 року. Його постійні редактори – проф. Томаш Чапєвський та д-р Міхал Седзяко. Кожне видання має головну тему і тимчасового запрошеного редактора.

Випуск 2022 року був присвячений солідарності з Україною. Науковці, експерти й публіцисти описували виклики, які стоять перед Україною, та підкреслювали неухитну підтримку й солідарність жителів Щеціна з прибулими українцями. Ми намагались зафіксувати через історії, інтерв'ю й аналітику дух того часу. Мені було особливо бути запрошеною до редколегії як тематичний редактор цього випуску. Важливою частиною нашої наукової роботи є також співорганізація міжнародних конференцій з українськими партнерами. Їхня мета – це не тільки обмін знаннями, а й створення міжнародних спільнот, які зможуть формувати рекомендації та рішення, корисні для України після Перемоги, в яку ми всі віримо!

Перша така конференція після початку війни відбулась 14 грудня 2023 року – у співпраці з Запорізьким національним університетом. Конференція дозволила сформулювати конкретні висновки та рекомендації, які можуть стати основою подальших досліджень і практичних дій. Усі відзначили важливість таких зустрічей як платформ для обміну досвідом і знаннями. А вже 13 червня 2025 року наш Інститут у співпраці з кафедрою проблем безпеки Європи Академії Якуба з Гожува Велькопольського, а також з українськими партнерами з факультету права Запорізького університету та кафедри публічного управління Полтавської політехніки, організовує міжнародну наукову конференцію:

«Україна 2024/2025 – час викликів і змін. Спроба балансу – перспективи».

Я щиро сподіваюся, що наші студенти з України добре почуватимуться в нашому інституті. І що знання, які вони отримали тут, стануть для них надійною основою у професійному житті як у Польщі, так і в Україні.

– Що хотіли б сказати українським студентам, які обрали навчання в Щецінському університеті?

– Дорогі студенти, ми дуже раді, що ви є частиною академічної спільноти Щецінського університету. Сподіваюся, що попри тисячі кілометрів, які розділяють вас із рідними домівками, нам вдалося хоча б трохи оточити вас родинною атмосферою. Ви – надзвичайні, емпатичні й дуже амбітні люди, які щедро дарують нам свою силу, активність і натхнення.

Я щиро тішуся, що разом з д-р Мирославою Рудик ви створили Науковий гурток «Червона Рута» – це яскравий приклад вашої здатності до самоорганізації та ініціативності. Я глибоко вірю, що роки, проведені в Щецінському університеті, ви будете згадувати з теплом, а дружба, яка тут зав'язалась, залишиться з вами назавжди. Вільна Україна матиме видатних спеціалістів і чуйних громадян. Бажаю вам і нам усім перемоги у війні з російським загарбником. І щоб війна більше ніколи не стала досвідом жодного покоління.

Розмовляла Мирослава РУДИК